

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik, izide dan poprej.

Stane na leto K 10.—

1/4 leta „ „ „ 2.50

1/4 „ „ „ „ 2.50

Posamične številke stanajo 8 vin.

Na naročila brez doposlano naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

Vse za narod, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič.

Uredništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. na desno.

Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v Gorici Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanke se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Predavanja „Narodne Prosvete“ v Gorici.

Krasno vspela lanska predavanja »Narodne Prosvete« se letos nadaljujejo. Mislimo, da je odveč, če še posebej vabimo Goričane na ta predavanja, saj vemo, da bo najsilnejši agitator za ta predavanja njih veliki lanski uspeh. Predavanja »Narodne Prosvete« v Gorici se ne smejo in ne morejo primerjati drugim navadnim predavanjem, ker pri »Narodni Prosveti« predava cvet jugoslovanske inteligence in predava se najraznovrstnejša snov.

Od vseh strani bodo prihajali predavatelji v našo Gorico in nam bodo poklanjali sadove svojega dela, naša dolžnost pa je, da se pokažemo vrednim njih naklonjenosti in da napolnimo pri vsakem predavanju dvorano »Trgovskega Doma« do zadnjega kotička.

Gorica se lahko ponaša, da ima vsako leto predavanja, kakor jih žal nima naša bela Ljubljana, zato se mora Gorica, nje prebivalstvo izkazati vredno dela teh rodoljubnih posameznikov. Goričani smo na tem, da bomo lahko v par letih imeli v Gorici svojo ljudsko univerzo. Podlago tej univerzi pa morejo dati le predavanja »Narodne Prosvete«. Zato pa vsak, ki želi svoji Gorici ljudsko univerzo, na predavanja »Narodne Prosvete«, da s svojo udeležbo pomaga ideji do zmag.

Predavanja se bodo vršila tudi v hrvaškem jeziku in slovenski Goričani bodo to gotovo najtopleje pozdravljali. Ker tu morejo pokazati, da ni izpuhtelo vse navdušenje, ki so ga rodili balkanski dogodki, ampak da je ostalo in da se vesele Goričani, ko bodo jasno pokazali, da ne rabi Jugoslovani za medsebojno razumevanje ne besednjaka in ne tujega nejugoslovanskega jezika. Če so nam drugi predavatelji nad vse dragi, tedaj nam bodo naši bratje, ki imajo za seboj največjo pot še milejši.

Ko smo lani prvič slišali predavanja v hrvaškem jeziku, smo se odkrito rečeno malo čudili, da smo tako lahko vse razumeli, vsako besedo in vsak stavek predavateljev. Potem smo se pa morali sramovati, da smo dvomili le malo, ker spoznali smo dobro, da vlada en sam jugoslovanski jezik. Zato naj nikogar ne plaše hrvaška predavanja.

Slovanska ukažljivost, slovansko gostoljubje, narodna zavednost, vse to zahteva, da ne manjka noben Slovenec na predavanjih »Narodne Prosvete« v Gorici.

Vsi na delo za stalno ljudsko vseučilišče v Gorici!

25. oktobra 1913. dr. Fran Ilešič, član Jugoslovanske akademije: Zgodovinski pomen balkanskih vojn.

31. oktobra 1913. dr. Bogumil Vošnjak, vseučilišni docent: Pravo manjšine.

8. novembra 1913. dr. Karol Ozvald: Socialni pogoji umskega razvoja otrokovega.

15. novembra 1913. dr. Just Bačar: Družinski slovenskega zdravstva v balkanski vojski.

22. novembra 1913. Ferdinand Seidl, član Jugoslovanske akademije: Rastlinstvo naših Alp.

29. novembra 1913. dr. Pavel Grošelj: Prirodne umetniške oblike in karikature.

6. decembra 1913. Milan Krešić: Osvit na gospodarstvene odnose u Hrvatskoj.

13. decembra 1913. dr. Dragotin Lončar: Iz življenja Slovencev v preteklosti.

20. decembra 1913. dr. Josip Šilović, i. r. vseučilišni profesor in član Jugoslovanske akademije: Pijanstvo i zločin.

2. januarja 1914. dr. Gavro Manojlović, i. r. vseučilišni profesor in drugi tajnik Jugoslovanske akademije: Sveti Ciril i Metod kao universalno-historijska lica.

9. januarja 1914. dr. Ernest Dereani: Oko in uho.

16. januarja 1914. dr. Josip Agnetto: Gospodarski položaj Slovencev.

Sedeži za člane Narodne prosvete po polovični ceni.

Predprodaja sedežev v prodajalnici A. Gabršček, Trgovski dom.

Deželni zbor.

IV. seja.

Včeraj 13. t. m. se je vršila četrta seja deželnega zbora. Pričela se je ob 4¹/₂ popoldne in končala ob 7. uri zvečer. Navzoči vsi poslanci, razven Miklavica, vlado zastopa namestništveni svetnik Rebek.

Deželni glavar otvori sejo po italijansko in naroči podtajniku dr. Grusovinu, naj čita zapisnik prejšnje seje. Oglasi se k besedi dr. Podgornik, ki zahteva, naj se čita zapisnik slovensko, ker se je čital prejšnji po italijansko. Se zgodi. Deželni glavar naznani, da je obel tovariš Miklavica ter se ne more udeležiti današnje seje. Podtajnik čita na to peticije. Med mnogimi so tudi peticije občinske godbene šole v Gorici, avstroogrške šole v Aleksandriji, samostana kapucinov v Gorici za podporo radi zgradbe nove cerkve itd. Dr. Podgornik predlaga, da ni treba nadaljevati, naj se smatrajo peticije za prečitane.

Na to se naznanijo razni nujni in drugi predlogi in interpelacije, ki se prečitajo na koncu seje.

Dnevni red:

Poročila deželnega odbora.

1. Volitev štirih poslancev za odobritev stenografskih zapisov v smislu § 48. notranjega pravilnika. Izvolijo se poslanci: Fon, Dominko, Piccinini, Pinavčig.

2. Poročilo o jubilejnih nagradah za pospeševanje kmetijstva, ustanovljenih v spomin šestdesetletnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja. Poročevalec dr. Flego. Predlaga, da naj se odobri ustanovno pismo. Poročilo se odstopi juridičnemu in finančnemu odseku.

3. Poročilo o volitvi kuratorija deželnega hipoteknega zavoda. Poročevalec dr. Flego. Deželni glavar pravi, da to točko dene na dnevni red prihodnje seje, da se poslanci poprej sporazumejo med seboj glede oseb, ki naj se volijo v kuratorij.

4. Resolucija glede zgradbe mosta čez Sočo med Gradiščem in Zdravščino. Poročevalec dr. Flego. Vabi se visoka vlada, da potrdi že predloženi načrt, da se more začeti z zgradbo.

5. Odobritev povišanja štirih deželnih uradnikov. Poročevalec dr. Pinavčig. Povišana sta bila konceptna uradnika Dosso za konceptnega pristava in Vidrig za podtajnika, dalje Karol Cigoj za nadoficijala v IX. razredu, N. Gall v prvo kategorijo IX.

razreda in Ivan Kalin za računskega revidenta. Povišanje se potrdi.

6. Odobritev povišanja enega docenta na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole. Poročevalec dr. Franko. Deželni odbor je pomaknil Antona Podgornika glede na njegove študije v IX. plačilni razred. Povišanje se odobri.

7. in 8. Odobrijo se proračuni za leto 1914. in obračuni za leto 1912. raznih zalogov in ustanov. Poročevalec dr. Flego in dr. Pinavčig.

Poročila deželnozborskega odseka:

1. kmetijskega:

9. Poročilo o prošnji za podporo učitelja Hermenegilda Breganta iz Krnina za postavitev čebelnjaka. Poročevalec conte Prandi. Se odstopi deželnemu odboru za primerno podporo.

10. Poročilo o prošnji za podporo Alojzija Bosma iz Pierisa za pospeševanje čebelarstva. Se odstopi deželnemu odboru za primeren prispevek.

11. Poročilo o prošnji za podporo Andreja Močnika in tovarišev iz Cerknega za zboljšanje pašnikov na planini Otavnik za zgradbo napajališč in pastirske koče. Poročevalec poslanec Mikuž. Nalaga se deželnemu odboru, da poskrbi v svrhu podpore od deželnega kmetijskega urada konkretne predloge ter poroča v prihodnjem zasedanju. Se sprejme.

2. tehnično-železniškega:

12. Poročilo o prošnji za podporo županstva Tolmin za kanalizacijo v Ljubinu. Poročevalec dr. Gregorčič. Se odstopi v spopolnjenje zopet deželnemu odboru, da poročilo potem z nova predloži deželnemu zboru.

13. in 14. Poročili o prošnji za podporo županstva Šmarje za zgradbo kapnice v Stegovcih in vodovoda v Potoku. Poročevalec Kovač. Se odstopite deželnemu odboru, da ju z nova predloži v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru.

3. peticijskega:

15. Poročilo o prošnji Franceta Mikulin iz Medane, da bi se sprejela polovica stroškov, ki mu jih je vzročil sin France v rimskih toplicah v Tržiču, na breme deželnega zalog. Poročevalec Rutar. Predlog se glasi: naj se gre preko te točke na dnevni red. Mikulin je bil bolan na pelagri. Stroškov je polovica 50 K 20; polovico je plačala občina Medana. Dominko predlaga, naj se vrne poročilo deželnemu odboru v novo poročanje, ker bi morala one stroške itak dežela trpeti. Poročevalec Rutar se strinja s predlogom Dominkov, ki je sprejet.

16. Poročilo o prošnji za podporo osrednjega urada v varstvo zemljedelskih in gozdarskih interesov na Dunaju. Poročevalec Rutar. Se preide na dnevni red.

17. Poročilo o prošnji Marije vdove Braz iz Žage, da bi se sprejeli stroški, povzročeni po njenem sinu Danilu v deželni umobolnici, na breme deželnega zalog. Poročevalec Rutar. Predlog se glasi: Naj se preide preko te točke na dnevni red. Konstatira se, da ima Brazova premoženja 15000 K in 4000 K dolga. Dominko predlaga, naj se poročilo vrne deželnemu odboru v novo proučitev te reči. Piccinini podpira predlog peticijskega odseka. Rutar je za Dominkov predlog. Sprejme se Dominkov predlog.

18. Poročilo o prošnji za podporo Elizabete Batič, bivše babice v Medani. Poročevalec Rutar. Se preide na dnevni red.

4. pravnega:

19. Poročilo o zakonskem načrtu, ki se tiče uvrstitve med skladovne ceste cestnega kosa, ki veže skladovno cesto Komnen-Rihemberg z dovozno cesto na postajo Rihemberg. Poročevalec dr. Podgornik. Zakonski načrt se sprejme v vseh treh čitanjih.

Predlog poslanca Fona

glede vračanja brezobrestnih posojil.

Zadnja točka, 20. — Poslanec Fon utemeljuje svoj predlog glede podaljšanja roka za 5 let za vračanje brezobrestnih posojil. Pravi, da je bila leta 1909. vinska kriza, 1910. peronospora, leta 1912. je pobila toča in je bilo malo vina in sadja; letos ni letina ravno slaba, ali toča je ponekod pobila in prizadeti so kraji, kamor gre največ brezobrestnih posojil. Priporočila v formalnem oziru, naj se predlog izroči finančnemu odseku. Piccinini hoče dodatek glede prošnji za furlanske strani, ki so še nerešene; naj velja predlog glede vračanja tudi za te. Deželni odbor naj to poskrbi. Dr. Podgornik pravi, da je tudi na slovenski strani polno prošnji, ki še niso prišle do izplačila. Pascoli meni, da treba ločiti predlog Fonov od Piccininijev; Fonov predlog je namenjen za odsek, Piccininijev pa za deželni odbor. Bugatto pravi, da sta tu dva predloga z enakim namenom in želi, da bi se sklenila nujnost. Fon pravi, da ker je razpoloženje za njegov predlog tako ugodno, je za nujnost tudi on in vinorejci bodo gotovo le zadovoljni. Omenja, da zastajajo prošnje za posojila. Intabulacije so že izvršene, izplačila pa le še ni. Pri nekem glavarstvu je bil poročevalec za obrestna posojila poklican k vojaški vaji, ki je trajala 8 mesecev. Na to so rekli, da poročila ni bilo mogoče napraviti, ker noben drug uradnik ni imel opravka s temi posojili. In ker iz jednega glavarstva ni bilo poročila, se niso rešile tudi ostale prošnje. Izreka se za nujnost. Furlani omenja, da je bila tudi v Gorškem kmetijskem društvu na občnem zboru sprejeta resolucija glede brezobrestnih posojil, ko sta bili zastopani tudi vlada in dežela. Storilo pa se ni nič. Nujnost je potrebna, da se vendar enkrat da našemu revnemu ljudstvu ona posojila. Žalostno je, če bi radi jednega uradnika v Sežani trpela cela dežela. Oglasi se k besedi dr. Pettarin, ki pravi, da je sicer naklonjen predlogu, hotel bi le od predlagatelja pojasnil glede finančne strani predmeta. Dalje omenja, da gredo ta brezobrestna posojila v glavnem na slovensko stran, furlanska pa ima tudi polno potrebo druge vrste; tako treba posvetiti posebno skrb vrtnarstvu in pašnikom, da se spremene v senožeti. Zahteva, da se vrnjen denar uporabi za furlanske kmetijske potrebe. Glede denarne strani opozarja, da ne ve, če bo mogel tudi v prihodnje dati deželni zbor 25.000 K v to svrhu; zato pričakuje mnenje predlagateljevo glede finančne strani. Deželni glavar omenja, da se šidirajo razna gospodarska vprašanja, med temi tudi glede vrtnarstva in da bodo svoj čas podali tozadevni predlogi. Dr. Gregorin zahteva, da kar je predlagal dr. Pettarin glede spreminjanja pašnikov v senožeti naj velja tudi za Kras. Na Krasu bodo vedno manj potrebovali posojila za vinorejo, zato treba skrbeti za senožeti kot v Furlaniji. Dr. Podgornik pravi, da iz dr. Pettarinovega govora zveni nekako očitje, da slovenski del dobiva, italijanski pa ne. To je neopravičeno. Iz deželnega zalog so se iz-

vršila na italijanski strani naravnost gigantna dela še v prejšnjih dobah, ko se je slovenski del zapemal. Omenja tržiško ravn, osuševanje močvirja okoli Ogleja in Terza, regulacija hudournikov in Soče je začela v glavnem v furlanskem delu dežele. Če se hoče danes kaj dati vinorejcem, je že junktim tu, da takrat, ko pride denar nazaj, po 5 letih, se ima dati za italijanski del dežele. Želi, da bi se taka očitanja ne ponavljala. Zahteva posvečanje čim večje pozornosti slovenskemu delu dežele. Glede pašnikov, krme, so tudi v planinskem delu dežele take potrebe. Za slovensko stran še ni bilo nobene take velike akcije kakor za furlansko. Opozarja pa tudi na člen 10. pravilnika, po katerem se sedaj ne more razpravljati o Pettarinovem predlogu. Deželni glavar omenja, da deželni odbor stori svojo polno dolžnost in v delu je polno gospodarskih vprašanj, ki bodo v korist cele dežele. Pettarin se nekaj opravičuje in govori tudi o bratstvu. Furlani pravi, da je dr. Pettarin rabil besedo bratstvo; pozdravlja to in želi, da bi bratsko delovali; če bomo bratsko delovali, bomo tudi kaj dosegli. Govori še dr. Pinavcig za odsek. Sprejme se Pettarinov predlog, da se izroči Fonov predlog finančnemu odseku.

Nujni predlog posl. Mikuža glede odkupa ribolovnih pravic v reki Idrijci.

Poslanec Mikuž pravi, da po dolgem tlačanstvu na Tolminkem so se kmetje končno odkupili od tolminskih grofov. Kupili so zemljišča, travnike, samo ribolov so si bili pridržali grofje. Po izumrtju grofov so prišle ribolovne pravice v druge roke in so se prodajale. Omenja, da hotelir Černe z Bleda, ta je bil nakupil pred kratkim več ribolovnih pravic in jih sedaj prodaja nekemu Šmidu z Dunaja. Deželna uprava namerava kupiti razna vodovja ter jih uporabiti. Sedaj se nudi Goriški deželi prilika, da bi kupila omenjene pravice, ki bi donašale lepe obresti ter bi se dajale lahko v podnajem strankam. Drugače kupi jih Dunajčan. Apelira na tovariške, naj glasujejo za njegov predlog: deželni odbor se pozivlje, da poizve pri M. Černetu glede odkupa ribolovnih pravic v reki Idrijci. Dr. Češčuti je proti nujnosti, predlaga, naj se odstopi predlog kmetijskemu odseku. Dr. Franko povdarja nujnost in sicer je stvar zelo nujna, če bomo čakali, bodo ribice splavale po vodi. Černe hoče prodati te pravice hitro, ker rabi denar. Obrnil se je tudi na deželo, naj kupi ona, če ne, kupi Dunajčan. Gre za to, da je treba to stvar nujno rešiti. Deželni odbor daje pa zadosti jamstva, da bo storil vse prav. Zavleči to v prihodnje zasedanje, se pravi zakasnit. Nujnost vidi tudi v tem, da treba rešiti reko Idrijco za gojitev postrvi. Priporoča ponovno nujnost. Dr. Češčuti je proti nujnosti. Mikuž omenja, da je slučajno izvedel, kaj se godi. V odseku je videl prošnjo župnika Kleindiensta, ki se peča z riborejci. Tam je našel tudi izvestje kmet. urada, ugodno nakupu. Predlaga nujnost. Pri glasovanju pade nujnost. Se izroči kmet. odseku. Proti nujnosti je 15 italijanskih poslancev.

Nujen predlog posl. Pontona za zvišanje obrestne mere pri deželnem hipotečnem zavodu in občinskem kredit- nem zavodu.

Ponton utemnjuje svoj predlog za zvišanje obrestne mere pri posojilih, dokler se denarne razmere znatno ne zboljšajo. Dr. Podgornik pravi, da je predlog presenetljiv, manjkajo informacije. Predlaga, naj se izroči finančnemu odseku. Ponton nima končno nič proti odseku, a želi, da bi se o stvari poročalo še v tem zasedanju.

Telefonska zveza po Vipavski dolini.

Poslanec Kovač čita svojo interpelacijo glede potrebe naprave telefonskega omrežja po Vipavski dolini.

Dr. Gregorčič

čita svojo interpelacijo glede imenovanja rednih članov v primorski zdravstveni svet in glede odškodovanja bratov Antona in Ivan Krivca po vladi za zemljo, odstopljeno pri gradbi ceste Sv. Lucija-Cepovan.

Interpelacija glede slov. gimnazije in ravnatelja dr. Bezjaka

je vložil župnik Rojec, ki jo čita, omenja je, kako so pometli z nemške gimnazije slovensko učno sobo in obsoja znani Bezjakov slučaj.

Predloženi so bili še predlogi posl. Piccininija glede oprostitev deželnih naklad pri zadrgah za mala stanovanja, Grigčev predlog glede dovolitve 25% prispevka k stroškom gradnje ceste Krajnavas-Pliskovica-Brje-Veliki dol; Ponton glede ceste Craglio-Versa-Višek; Ponton je interpeliral tudi glede razširjenja meroizkusnega urada v Krminu in predlagal ustanovitev takega urada v Ajellu.

Ob 7. uri je seja končana. Kdaj bo druga, se določi danes.

Slovensko gledališče v Gorici.

V nedeljo, dne 19. t. m. se vrši otvoritvena predstava. Uprizori se Brandon Thomas-ova velekomična angleška gluma:

»Charley-eva teta«.

Začetek točno ob 8 $\frac{1}{2}$ zvečer.

Opozarjamo na to predstavo. Kdor se hoče enkrat prav pošteno nasmejati, ta ne sme manjkati v nedeljo v Trg. domu. Igra je izborna. Dosegla je velike uspehe na vseh odrih. Kljub velikim stroškom za uprizaritev so cene nizke, tako da zamore vsakdo udeležiti se te predstave. Slavno občinstvo opozarjamo posebno na stojišča na galeriji, ki stanejo le 60 vin.

Vstopnice se dobé v predprodaji v trgovini g. A. Gabrščka v Trg. domu v nedeljo pa od 10—12 dopoldne in od 7. ure zvečer dalje pri blagajni.

Pozor na imenik porotnikov goriškega mesta!

Na goriškem municipiju so razloženi od 13. do 18. t. m. imeniki porotnikov za mesto Gorica. Ker je najbrže polno Slovencev izpuščenih iz porotniškega imenika, pozivljamo vse prizadete Slovence, da gredo pogledat v imenike, če so tam upisani.

Zdi se nam odveč, da bi še posebej povdarjali važnost porotniške službe, opozarjamo le na velik in uspešen boj, ki so ga vodili v tem oziru naši Tržačani. Takrat je zagnal »Piccolo« obupen krik in klical na pomoč vse sile, pa le ni nič pomagalo. S svojim krikom je le dosegel, da je vsakdo uvidel važnost slovenskih porotnikov.

Zato prizadeti slovenski davkoplačevalci v mestu, pogledajte v imenike, če se nahajate tam Vaše ime. In če brezuspešno listate potem javite to nemudoma nam, da se ukrene vse potrebno.

Po zakonu imajo pravico do porotniške službe vsi možki, ki so dovršili 30. leto, ki znajo brati in pisati, ki imajo domovinsko pravico v kateri občini dežel zastopanih v državnem zboru na Dunaju in ki imajo v občini, v kateri živijo najmanj že eno leto svoje bivališče in ki plačajo direktnega davka brez doklad razven zakonitih izjemnih slučajev vsaj 20 kron letno ali pa brez ozira na davek, če pripadajo stanu advokatov, notarjev, profesorjev in učiteljev na srednjih in visokih šolah, ali ki so dosegli na kateri univerzi doktorsko čast. Nesposobni za porotnike so pa vsi oni, ki so 1. vsled telesnih ali duševnih napak nezmožni vršiti porotniške dolžnosti, 2. ki ne uživajo vseh meščanskih pravic, ki so sodnijsko pripoznani za pravičljivi in tisti, ki so v konkurni 3. ki so v kazenski preiskavi ali kazensko toženi ali kaznovani 4. ki so izgubili na podlagi kazenske obsodbe volilno pravico v občinske zastope.

Za porotnike se pa ne kličejo: 1. Vsi dejansko službujoči državni uradniki, razven profesorjev na srednjih in visokih šolah, 2. Vse aktivne službujoče osebe v in kr. vojske, 3. duhovniki zakonito prvoznanih cerkev in verskih družb, 4. ljudsko šolski učitelji, 5. osebe, ki so vslužbene pri noštnih, železniških, telegrafskih in paroplovnih podjetjih.

Porotniške službe oproščene so pa osebe, 1. ki so stare nad 60 let, 2. ki so člani deželnih zborov, državnega zbora in delegacij, 3. neaktivni toda vojaški dolžnosti podvrženi za časa njih vpoklicanja, 4. osebe v dvorni službi, javni profesorji in učitelji, zdravniki, lekarnarji, 5. Vsak, ki je bil v preteklem letu porotnik za to dobo.

Vsak Slovenec, ki ima vse predpogoje za porotnika, kot jih zahteva zakon, naj pogleda v imenik, če je vršil magistrat svojo dolžnost.

Balkan.

Albanci kaznovani. — Dobro nasvete svojih nemških in italijanskih prijateljev so Albanci krvavo plačali. Upor v novem srbskem ozemlju je popolnoma zatrt, pa tudi na ozemlju »neodvisne kulturne« Albanije se ne giblje več mnogo albanskih čet. Grozno je plačal albanski narod nasvete lažnjivega dunajskega časopisja in dvomimo, če bo še kdaj poskusila »neodvisna« Albanija napasti svobodno Srbijo. Teda bi mogel biti obračun še hujši. Srbija je zgubila vsled poguma ljudi, ki sede na varnem in pošiljajo druge po kostanj v žerjavičo, obilo denarja pa tudi dokaj življenj. Naravno, da je naravnost življensko vprašanje Srbije, da zavaruje svoje ozemlje pred večnimi vpadi albanskih roparjev. Sicer so res za enkrat precej oslavljeni, ali kdo jamči, da ne bodo vporabljali bolgarski četaši odprte srbske albanske meje za svoje krvave izprehode po Srbiji. Morda jamči Evropa? Srbija si je izvolila vse drugo garancijo, ki ima mnogo več veljave.

Albansko prebivalstvo se pridno pritožuje na vse strani in na vso moč. No, pa vse te pritožbe Arnavtov nimajo drugega uspeha, kot da mehčajo srca jokavim židovskim časnikarjem, ki izlivajo potem hektolitre solza na papir in javkajo kot stare škatlje o zatiranih in tlačanih »plemenitih« Arnavtih.

V Bitolju je proglasila srbska vlada obsedno stanje.

Bolgarsko sobranje je razpuščeno. — Iz Sofije poročajo, da je kralj razpustil sobranje in da so razpisane nove volitve na šesti december. Danes se konča na Bolgarskem obsedno stanje. Ker ne zboruje sedaj sobranje, je dovolil ministrski svet kar na svojo roko proračunski provizorij.

Politični pregled.

Zopet vohunska afera v Avstriji.

Zadnje čase menda ne pozna Avstrija drugih novic kot zopet nova blamaža Berchtolda, razbita pravna pogajanja, novi državni dolgovi in nova vohunska afera. Komaj so vojaški krogi odkrili vohunsko početje Jandriča, so že morali potisniti Redlu revolver v roke in ni bil še Redl pokopan, ko so že vstajali manjši vohuni v taki meri, da res ne vemo, zakaj kar naravnost ne jemljemo načrtov od Rusov. Sedaj poročajo listi, da je v Lvovu aretirala policija bivšega uradnika Leo Krzmenickega, ki je kar na debelo poročal varšavski ohrani in pa ruskemu generalnemu štabu. Ta Leo Krzmenicki je svojo stvar zelo dobro razumel. Delal se je velikega Poljaka, imel navdušene govore za poljsko-madžarsko zvezo, bil glavni govornik pri proslavi poljske vstaje iz l. 1863. in imel tako vstop v najboljše poljsko družbo. Poleg tega je zelo marljivo deloval v raznih poljskih narodnih društev, tako da je imel velik ugled. Nakrat pa zapazi policija, da so ruske oblasti takoj poučene o vsakem koraku avstrijske vlade. Policija je začela paziti in res dobi kmalu v roke telegame na ruski generalni štab, ki so nosili podpis Szymanski. Na tega Szymanskija je naredila policija seveda velik lov, pravega uspeha pa ni bilo, ker je bilo ime Szymanski samo izmišljeno. Ali lov je pa pokazal sled. In ta sled je vodila k Krzmenickiju. Tega pa v začetku policija ni mogla prav verjeti, tak Poljak z dušo in telesom, ki proslavlja poljsko revolucijo proti Rusiji, bi delal kot plačan agent provocateur za Rusijo. Ne in Krzmenicki je brezskrbno vohunil naprej, sedaj pa pod policijskim nadzorstvom, tako da je imela policija kmalu zadosti obtežljivih dokazov v roki. Ker pa je imel Krzmenicki tako velik ugled, je še vedno

policija malo čakala, dokler ni dobila dokaz, ki je jasno ovrgel vsak dvom. Teda pa je aretirala policija Krzmenickija in preiskala njegovo stanovanje, kjer je našla vse polno obtežilnega materiala. Tako so našli pismo ruskega generalnega štaba, ki se zahvaljuje za prejete karte in se priporoča za nove. Dalje pobotnice za prejeti denar, še ne dovršene in že dovršene risbe in skice. Po pobotnicah je moral prejeti Krzmenicki saj 10.000 rubljev. V njegovi »zapuščini« so pa našli tudi cel načrt za rusko brošuro, ki bi delala po Galiciji pripravo za upor proti Avstriji. Ko je bil zaprt, so ga vprašali, zakaj je to delal, odgovoril je, da iz prepričanja, ker je hotel združiti potom revolucije vse Poljake v eni državi. Na vsa druga vprašanja je pa odgovarjal le s smehom. Tako je Avstrija zopet rešena enega vohuna, samo če ne deluje na mestu Krzmenickega novi, če ne celo kar trije. Pripravljeni smo pa lahko, da zvemo v kratkem o novem vohunu. Je pač tako v državah, kjer ljudje ne morejo razumevati državnega patriotizma.

Kranjski deželni zbor je razpuščen in nove volitve se bodo vršile v mesecu decembru letos.

Domače vesti.

Smrtna kosa. — V Gorici je umrl inženir Friderik Mosettig, vpokojen uradnik južne železnice, star 82 let. Pokojnik je oče okr. glavarja Pavla Mosettiga in okrajnega komisarja dr. Jos. Mosettiga.

V sredo, dne 22. t. m. sviral bo v dvorani »Trgovskega doma« v Gorici izborni češki, svetovno znani goslač **Jaroslav Kocian** in njegov spremljevalec **M. Eisner**, klavirski virtuos iz Chicaga. Predprodaja vstopnic je uljudno prevzela trgovina A. Gabršček v »Trgovskem domu«.

Dijaška kuhinja v Gorici je imela v soboto »pri jelenu« svoj redni letni občni zbor. Obširno poročilo priobčimo prihodnjič. Predsednik društva je profesor M. Mastnak, tajnik profesor A. Sovre, blagajnik profesor dr. Fr. Rostacher.

Silvestrovo priredi letos moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Gorici in sicer dne 31. decembra v vseh prostorih Trgovskega doma. Toliko v blagohotno vednost vsem slovenskim društvom v mestu. Pomen družbe je vsakomur znan in to zadostuje, da računamo lahko na polnoštevilno udeležbo.

Avtomobilska zveza Gorica-Postojna. Med peticijami, predloženimi deželnemu zboru, se nahaja tudi prošnja avtomobilskega društva Gorica-Postojna za podelitev podpore iz deželnega zaloga.

Tečaji za knjigovodstvo, slovensko korespondenco in italijanščino. — Trgovsko in obrtno društvo za Goriško naznana, da otvori dne 20. oktobra t. l. učne tečaje za knjigovodstvo, slovensko korespondenco in italijanščino v Šolskem domu. Učni dnevi so ponedeljek in četrtek od 8.—10. ure zvečer. Šolnina za celo dobo znaša enkrat za vselej K 15, katera se plača naprej. Opozarja se gospode in gospice, ki nameravajo ta tečaj obiskovati, da se prijavijo najkasneje do 18. oktobra t. l. pri društvemem blagajniku g. Josipu Ivančiču, trgovcu v Gosposki ulici št. 11.

Odmevi iz volitev z dne 13. julija v Gorici. — Svoj čas smo poročali, da je bil od volitvah v gostilni »Al Friuli« v Gorici velik kraval. Pretepali so se neki socialni demokratje iz Trsta in laški liberalci. Pred okrajno sodnijo so prišli Evgen Mulavec, Marij Mulavec, Marcell Dordolo, Mihael Humar, Santina Sabič in Iv. Fabris, vsi pripadajoči socialnodemokratski stranki v Trstu, ki so bili napravili tisti dan izlet v Gorico, in pa Alojzij Reser iz Gorice. Tega slednjega je dolžil Fabris, da je njega pošteno nabil. Obtoženci so vsi zanikali krivdo in valili so jo na v gostilni navzoče laške liberalce. V tem pretepu so bili nekoliko ranjeni: Krčmarica Marija Fontanini, E. Zoccon (Sokol), S. Barzetti in Silvij Sfriso, ki so bili pozvani tudi kot priče; navzoč je bil tudi mark Just Obizzi. Ti so trdili pred sodnijo, da so začeli izzivati socialiste, ponavljaje zlasti frazo »Dante pedocioso« in metali so okoli po gostilni kozarce in krožnike. Izpovedali so glede Resna, da je bil on pretepen, kar hitro je stopil v gostilno; ni pa dogmalo, če sta bila med napadalci Marij in

Eugen Mulavec. Obtoženec Dordolo je bil pred sodnijo tako razjarjen in razgret, da mu je dal sodnik Vinci 48 ur zapora radi nespodobnega obnašanja pred sodnijo. Razsodba: Resen in oba Mulavca so oproščeni, Santina Sabič je obsojena na 10 K globe, drugi pa na 24 ur zapora vsak. Dober spomin na volilno razbijanje in pretepanje.

Triletna deklica je utonila v Versi. — dné 16. julija t. l. Mati Marija Colaut je bila pozvana pred sodnijo, ker je zanemarila potrebno pažnjo nad svojim otrokom. Nesla je vodo svoji svakinji v bližini, tačas pa je »pazila« na deklico neka M. Frankovič. Zapazila pa je, da se je otrok odstranil, padel v vodo in utonil. Nesrečna mati je obsojena na 3 dni navadnega zapora.

Dva stara reveža, berača Anton Klanjšček, star 87 let iz Bat in Anton Gorjup, star 75 let iz Lokovca sta prosila v bogalme na poti na Sveto goro. Naznanih sta bila sodniji radi beračenja in vršila se je razprava pred okrajno sodnijo v Gorici. Sodnik Vinci je oba siromaka oprostil obtožbe, kar je le odobravit.

Listnica uredništva. — G. dopisniku iz A. Take vrste dopisov ne priobčujemo. — G. P. v L. Ne oziramo se na Vaše nepremišljeno zapisane besede, ampak stvarno: pritožbe, o katerih govorite, ni treba zanašati v liste, in zlasti ne v takem tonu: mi smo vedno pripravljeni, sprejeti take pritožbe in tu so možje, ki bi radi posredovali, ako se jim prijavijo pritožbe na opravičene! Želimo, da se take reči uravnajo doma. hruljenje po ljubljanskem listu samo škoduje. Bodite o tem prepričani. Ni treba misliti, da smo mi kakšni nasprotniki mladine ter da jej hočemo zapirati usta radi opravičenih pritožeb!

Domača politika.

»Gesangsverein der Staatsbahner in Görz«. — To društvo ima štampiljko, ki se glasi: Gesangsverein der Staatsbahner in Görz; to je pravo ime društva. Društvo je bilo ustanovljeno na sploh za železničarje in prvotno so bili člani Nemci, Slovenci in Italijani. Zato se je imenovalo društvo Gesangsverein der Staatsbahner in Görz. Ali Nemci so se polastili društva in mu nadelali ime »Deutscher Gesangsverein der Staatsbahner in Görz«. Tak napis imajo v glavi svojih pisem, spodaj je pa prvotno pravo ime v štampiljki! Dokaze za to imamo v rokah. Podpisan je »Obmann Osim«. — To društvo nima sreče. Blamirali so se strahovito na dan 7. septembra, velik je deficit nemškega slavja in sedaj to društvo niti zborovati ne more več v Gorici. »Pri treh kronah« so hoteli imeti zborovanje v soboto 11. t. m., ali prišli so drugi gostje, ki so pregnali nemško železničarsko pevsko društvo. Nesramnost nemška in predrznost se bridko maščujeta nam njimi, ki so hoteli osrečiti Gorico z nemštvom na debelo!

Proslava Verdijeve stoletnice v Trstu. Kot uverturo proslave je dosegla tržaška kámorestična skupina, da je pljunilo Riccordièvo založništvo na vse zahteve kulture in da je prepovedalo Slovincem uprizoritev »Madame Butterfly« v slovenskem jeziku. Ta prepoved je bila v resnici tržaških italijanov vredna predigra za slavljenje Verdija, ki bi se gotovo najlepše zahvalil da ga slave taki kulturni barbari. Če pa je že bila predigra taka, vredna samo kulturne umazanosti starega mesta, potem seveda tudi proslava sama ni mogla drugače izpasti. Čisto znamo ceniti pomen Verdijev in tudi mi smo bili vzradoščeni, če smo poslušali kteri njegov umotvor. Prav radi tudi verjame, da pomeni za Italijane, Verdi več kot za druge narode in čisto v redu je, če ga praznuje laški narod z večjim sijajem kot to delajo drugi narodi. Ali ravno iz tega vzroka na bi tudi pričakovali, da pokaže narod, da razume, da ve, kaj je bil niemu Verdi. Ravno vsled tega smo pa pričakovali, da bo vladala tam prisrčnost, da bodo vsi skušali proslaviti kulturnega delavca samo na način, ki je vreden njega brez sovraštva do drugih. Ali smo res to pričakovali. Resnici na lúbo bodi povedano da ne. Poznamo predobro kulturni nivo tržaških italijanov, predobro poznamo njih lažikulturo in njih barbarstvo, zato smo bili pripravljeni na škandal. Ali da bi praznovali Verdija na tak način, tega nismo mi-

slili. Šlo se jim pač je za proslavitev moža, čegar začetne črke sestavljajo ime Vittorio Emanuele, Re d'Italia, Verdi jim je bil samo krinka za čisto navadno poulično demonstracijo. Zato je mogla biti taka uvertura in tak finale, kot ga nima Verdi v nobenem svojem delu, da se je proslava končala z metanjem kamna in s psovanjem Slovencev. Na to svoje proslavljanje so laški kámorestiči res lahko ponosni in vzamejo si lahko patent, da znajo tako mojstrsko proslavljati. Naj hvalijo boga, da ne živi več Verdi, kajti nagnal bi jih z zasoljeno pesenco, da bi se jim smejal vsak neapolski fakir.

Prosveta.

Predavanja »Narodne Prosvete« po deželi so pričela. V soboto je predaval v Sežani dr. B. Vošnjak o Hrvatih in Srbih; predavanje je bilo jako dobro obiskano. V nedeljo je predaval dr. Drago Marušič v Tomaju o ciljih in smotrih slov. naroda. Tudi to predavanje je bilo dobro obiskano. Več prihodnjč.

Akad. ferijalno društvo »Prosveta« v Ljubljani. — Konstituiranje odbora: Predsednik: cand. med. Boris Šlajmer, podpredsednik: cand. ing. I. H. Zorman, tajnik: cand. iur. Arnošt Brilej, blagajnik: cand. med. Albert Trtnik, knjižničar: stud. iur. Franc Levec, namestnika: cand. iur. Niko Štritoš, stud. med. Karol Luschitzky, preglednika: cand. iur. Darin Pekle, cand. iur. Stanko Stor.

Narodna obramba.

Naročnike Braniborovega koledarčka za slov. mladino opozarjamo, da je cena s poštnino za posamezne izvide 25 v, za večje pošiljatve se poštnina tudi zaračuna naročniku. »Branibor« ne išče dobička pri tem, a škode tudi ne more trpeti. Za lani še mnogo naročnikov ni poslalo denarja bodisi za posamene ali večje naročbe. Prosimo! Ker letos ni večja naklada kot je bila lani, a se je razpečala, naj se naročniki požurijo. Šolska vodstva, krajni šolski sveti, denarni zavodi, zavedni mladilnoljubi, pošljite »Braniboru« naročil in tudi — naročnino!

DOPISI.

Iz aidouskega okraja.

Iz Rihemberga. — V nedeljo dne 26. t. m. bo pri nas, kakor se čuje, odkritje spomenika nekoga Vidmajerja, ki se je edlikoval proti Napoleonovi vojski. Ta dan pride v Rihemberg polno veteranov; želimo pa si, da bi se ob tej priliki opustilo vsako obreganje ob Sokole kakor tudi ob brate Srbe, da ne bo tako kakor je bilo v Štanjelu, ko je neki z medaljami obložen veteran udrihal po Srbih še hujše kot gnusni nemški časopisi: enako priporočamo kapelniku »I. Slovanske godbe« iz Trsta naj pusti Sokole na miru, ne pa, kakor je bilo v Štanjelu na postaji. Upam, da se v našem naprednem in narodno čutečem Rihembergu ne dogodi kaj enakega, ker tu smo na jugu in ne na Dunaju!

Iz kanalskega okraja

Z Banjske planote. — (Nova cesta). Konečno le so začeli graditi cesto iz Grgarja proti Batam, Banjšicam in Kalu. Žal, da se ni izpolnila naša želja; cesta se ne gradi po prvotnem načrtu, široka 5—6 metrov, marveč je skržena na 3 m. Vsaj od Grgarja do Bat naj bi bila 5 m široka, kar tu prihaja v poštev tudi občina Vrh. Ko se je delal načrt, takrat je bilo umešno, poklicati k pozvotovanju tudi par starejših mož, da bi se bil napravil načrt za dobro cesto z manjšimi stroški. Sedaj je še čas popraviti in cesto bolj na kratko speljati, da ne bo preveč ovinkov. Kaj poroče vojaška oblast, kako pojde po tej cesti vojaški voz: kako se bomo umikali drug drugemu in kdo bo čakal ravno v ogibalih? — Nova cesta služi 5 ali 6 občinam in prometa bo več kot po državni. No, nekaj je, ali prav ni, želja nas vseh bi se bila morala izpolniti!

Iz komenskega okraja

Štanjel. — Tukajšnji C. M. podružnici je dal cvetlični dan dné 5. t. m. 57 K 43 v. Kijubu slabemu vremenu se je nabrala ta

lepa svotica, za kar bodi izrečena zahvala vsem prodajalkam cvetic, zlasti pa tuk. gosp. učiteljici Zorki Češcut in g. nadučitelju A. Rojcu, ki sta pripomogla, da se je vršil cvetlični dan. Enaka zahvala tudi vsem kupčevalcem cvetic. Upanje je, da se tuk. C. M. podružnica oživi, do sedaj je žal le životarila. Razvijaj se, rasti in cveti naša dična podružnica sv. C. in M.!

Iz goriške okolice

Gospodarski svet v Sovodnjah je sklenil uvesti neposredno davščino v znesku 10 K za podelitev stavbnega dovoljenja; z ozirom na to mu je že stari deželni odbor sporočil, da mora v to svrhu predložiti deželnemu odboru prošnjo, opremljeno s tozadevnim sejnim zapiskom in z opravičnikom za potrjevanje omenjene davščine, nakar lahko deželni odbor dovoli v soglasju s c. kr. namestništvom, da se sme nova davščina pobirati.

Sokolski vestnik.

Tekma III. okrožja Gš. S. Ž. prenešana na dan 26. oktobra. — V zadnji številki našega lista je bilo objavljeno, da se vrši tekma III. okrožja Gš. S. Ž. združena z veselico v Prvačini dne 19. oktobra. Z ozirom na to, da so vsi telovadci v okrožju preobloženi z delom pri trgatvi, ni mogoče, da bi se že 19. t. m. vdeležili v polnem številu tekme, vsled česar se ista preloži na nedeljo pozneje t. j. 26. oktobra.

Gospodarske vesti.

Avstro-ogrška banka je pričela v Gorici poslovati včeraj. Goriški trgovci je ne bodo veseli, ker je ta banka uvedla doslej neobičajno menično poslovanje. Vse banke v Gorici postopajo tako, da menice, danes zapadle, »o plačljive do pojutranjem popoldne brez slehernih stroškov, brez protesta. To je ugodnost, ki so je goriški trgovci dosledno uveljavili in je postala praksa, katere ni mogoče uničiti čez noč. To pa je storila podružnica avstro-ogrške banke. — Menice, ki jih je še v soboto hipotečni zavod naznanil trgovcem v soboto še po stari praksi in so plačljive do danes brez protesta, je dala že včeraj protestirati. Po zakonu ima res to pravico, ne pa po dosednji praksi. — S takim postopanjem se je slabo uvedla na goriškem trgu. — **Goriški trgovci napovejo takemu postopanju boj, ki bo uspešen,** in sicer tako, da bodo zahtevali od svojih zalagateljev, naj menice inkasirajo po drugih bankah v Gorici.

Goriška gostilničarska zadruga je zborovala dné 10. t. m. O zborovanju bomo poročali obširneje prihodnjč. Za danes povemo, da se je zadruga izrekla proti povišanju deželne naklade na pivo.

Trgovski list. — Pod tem imenom začne izhajati v Trstu dne 18. t. m. narodno gospodarski tednik, ki ga bo izdajalo »Trgovsko društvo«. List bo prinašal točen tedenski pregled tržnih cen in poleg tega članke o trgovini, obrti in narodnem gospodarstvu. Potreba takega lista se je občutila že dolgo in je le od naših trgovcev odvisno, da se list tudi vzdrži. List bo stal 12 kron letno, do novega leta 3 krone. Naročila naj se naslovljajo na »Trgovsko izobraževalno društvo« v Trstu ul. s. Francesco št. 2. Slovenski trgovci! Pokažite, da vam je ležeče na lastnem napredku in napredku svojega stanu s tem, da se naročite na svoj list.

Poletni poštni in brzojavni urad v morskem konališču Sesljan se zaključil s 15. oktobrom t. l.

Živinski trg v Gorici. — Na živinskem trgu v Gorici je bilo 375 glav goveje živine in 1000 prešičev.

Mrijasci in plemenske svinje. — Deželni odbor je v preteklem mesecu sklenil kupiti mrijasce in plemenske svinje za snučevalne postaje. Samo da bo nakup dober! Da ne bo tako, kakor je bilo včasih z biki!

Vodstvo uravnavnih del pri hudourniških v Trstu se je proglasilo z ministerialnim odlokom za neodvisno. Slično vodstvo nase ustanovitvi tudi v Gorici! Koraki v to svrhu se nadaljujejo.

Razne vesti.

Največji hotel sveta. — V New Yorku grade sedaj hotel, ki bo brezdvomno največji hotel sveta. Leži na zahodni strani Broadwaya med 44. in 45. cesto. Slavnostna otvoritev hotela bo na Silvestrov večer 1914. Hotel bo imel 1800 sob za tuje in vsaka soba bo imela še poseben kabinet za preoblačenje. Hotel bo imel 24 nadstropij nad zemljo in 3 nadstropja pod zemljo. Seveda bo veljal tudi hotel ogromno veliko. Nič manj ko 62 in pol milijonov bodo šteli delničarji za to orjaško stavbo in samo stavbni prostor je veljal 20 milijonov, kar pa ni čudno, saj so morali podreti med drugimi stavbami tudi dvoje gledališč, da so naredili prostor velikanskega hotela, za katerega je razven imena že vse določeno. Trije veliki vhodi bodo vodili goste v velikansko, tri nadstropja visoko avlo, kjer bo središče vsega hotelskega življenja. Da bo tu življenje bučno in pestro, je naravno, saj bo privabil največji hotel sveta vse polno tujcev in domačinov.

Pošta v aeroplanu. — Francoski trgovski minister bo dal prenesti del pošte za južno Ameriko z aeroplanom v luko Panillac na dan, ko odplujejo tje atlantski parniki.

Kdo je ujel Šukri pašo? — Takoj po dobitvi Odrina se je vnel med Srbi in Bolgari prepir, kdo da je ujel Šukri pašo. Srbi so reklamirali ta lep uspeh za sebe, z enako silo na so pripisovali Bolgari sebi to dejanje. Sedaj pa poroča o zadnjih bojih v Odrinu dopisnik »Novega Vremja«, ki je prišel potom Enver beja v zvezo z branilci Odrina in ti so mu odgovorili na vprašanje komu je izročil Šukri paša svojo sabljo: Srbom. Srbi so operirali na zahod in oni so bili prvi gospodari trdnjave Hederlyk, kjer se je nahajal Šukri paša s svojim štabom. Svojo sabljo je izročil Šukri naša srbskemu podpolkovniku Gavriloviću in šele zvečer je prišel v trdnjavo bolgarski polkovnik Markolev. Turki vejo za to, le iz strahu za življenje Šukri paše, so proglasili, da so Bolgari ujeli Šukri pašo. S tem je jasno, da se niso krasili Srbi s navovim perjem, če so sebi lastili zajetje Šukri paše.

Postrežnica nodedovala 1 milijon 500.000 mark. — Neka stara dama v Wiesbadenu je volila svoji večletni postrežnici, ženi mizarskega pomočnika Diebnerja, 1.500.000 mark. Svojemu bratu je volila 300.000 mark.

Velika nesreča na morju. — Ni še pozabljena grozna nesreča, ki je zadela lani potnike največje ladje sveta »Titanic«, ko že poroča brzogov o novi strašni nesreči, ki je zadela izseljeniški parnik »Volturno«. V četrtek je odplul veliki izseljeniški parnik Volturmo iz Liverpoola v New York. 3000 km je že srečno preplul in nahajal se je ravno sredi visokega morja, ko javijo straže nakrat, da je izbruhnil na parniku ogenj. Takoj je bilo sklicano moštvo, ki je začelo z vso vniemo z rešilnimi deli. Potniki so dobili rešilne pasove, moštvo pa je gasilo ogenj. Ves napor mornarjev na je bil brezuspešen, ogenj se je vedno bolj širil, ker podpiral ga je močen veter, ki je postajal vedno silnejši, dokler ni zavladal silovit vihar. Grozovito so trpeli potniki. Stisnjeni na zadnjem koncu ladije so s strahom gledali, kako je napor mornarjev zaman in kako vedno bližje prihaja ogenj. Za njimi in okoli njih pa je divjal vihar, kamor je pogledal pomoči iskajoči človek, povsod je videl samo pogubljenje. Tedaj pa je pošiljal v ozki kajiti mornar brezzračne brzogove na vse strani in prosil pomoči. In res. Kmalu zapazijo potniki na horizontu temno točko, ki prihaja vedno bližje in kmalu se pokažejo obrisi velikega parnika. In takrat se obrnejo oči potnikov hvaležno proti nebu in vse začne na novo upati in veselejšje jim teče kri. Pomoč je tu. Pa prezgodno je bilo njih veselje. Vihar je začel ves besen divjati in ladija se ni mogla približati gorečemu Volturmu. V razdalji 100 m so morale obstati ladije in gledati, kako se širi na Volturmu požubljenje. V tem je nastopila noč in nudila se je vsem enako grozna kot veličastna slika. Sredi največjega viharja plava goreča ladja in plamen razveseljuje obupane obraze stisnjenih potnikov. Tam v bližini na pomoč, deset ladij je že prišlo na pomoč, ki vsled viharja ne

(Dalej na četrti strani.)

morejo pomagati. Dva elementa, voda in ogenj, hočeta uničiti ljudi. Blizina ladij je pa dala potnikom pogum, saj samo 100 metrov jili loči od prijateljskih ladij in potniki zahtevajo, da spusti kapitan Voltur na rešilne čolne. In res spuste v morje čoln in trideset ljudi zasede polno upanja čoln. Pa vihar potegne in čoln udari ob ladjo, da se prevrne in 30 ljudi se zgubi v valovih. Samo eden se je rešil. In na ladijah se je slišalo ječanje pogubljenih, pa jim ne morejo pomagati. Le reflektorji ladij iščejo ljudi, da jim vržejo potem iz ladij vrvi in rešilne pase, a kaj ko je že vse prepozno. In drugič se ojunačijo nesrečni izseljenci in drugič zahtevajo od kapitana, da spusti rešilni čoln. Zaslupljeni! Še hujše je zdvijal vihar in niti eden ni ušel smrti. Med tem se je pa ogenj vedno bolj širil in mornarji, mu niso bili več kos. Vsak čas mora zleteti v zrak kotel. Grozno so trpeli ubogi izseljenci, končno pa le preneha sila viharja in proti polnoči je obdajala cela flotila čolnov nesrečni Voltur in sprejemala potnike, kaj jih je še bilo živih. Kot zadnji je zapustil gorečo ladjo njen kapitan. Koliko je žrtev? Od 647 ljudi se je rešilo le 485 oseb, 76 potnikov in 86 mož posadke pa je našlo svoj grob v neskončnem morju. Pa niti eden se ne bi rešil, če ne bi priklical brezlični brzovav rešilne ladje, da so vzprejele nesrečne potnike. Tako je rešila moderna iznajdba tehnike nad 500 ljudem življenje.

Organizacija Nemcev v Hrvatski in Slavoniji.

V Rumi je zborovalo pred kratkim okoli 300 Nemcev, da osnujejo zvezo Nemcev v Hrvatski in Slavoniji. Do te organizacije je došlo največ vsled šolskih vprašanj.

Na tem zborovanju je imel daljši govor Ferdinand Linder, urednik lista »Deutsches Volksblatt« v Rumi. Rekel je med drugim: Pred par leti so se še posmehovali gibanju Nemcev v Hrvatski in Slavoniji kot umetno izzvanemu gibanju. Istočasno so se poskusila vsa sredstva, da potlačijo to gibanje. Pokazalo pa se je, da je bilo to gibanje prirodna potreba in dandanašnji je malo krajev v Hrvatski in Slavoniji, kamor ne bi bila prodrla nemška misel. Da smo mogli odbiti napadanje na naše gibanje, smo morali seči po sredstvu samopomoči.

V Hrvatski in Slavoniji je vsega skupaj 1496 ljudskih šol; na vsakih 1775 prebivalcev odpade po jedna ljudska šola. 130 učiteljskih mest ni zasedenih. Od 399.309 šolskih obvezancev poseča šolo samo 274.183, torej samo 68.66 odstotkov. K tem bi se moralo prišteti še 125.126 otrok, ako bi ne bilo v deželi privatnih šol. Od nemških šolskih otrok ne more 50

odstotkov pohajati v nikako šolo, 80 odstotkov otrok ne dobiva sploh nikakega poduka v nemškem jeziku.

Lindner pravi, da je naloga zveze, osnovati si šolski zalog, da tako naredijo Nemci konec današnjim šolskim razmeram. Kot daljnjo važno nalogo je označil gospodarsko organizacijo Nemcev z obsežno delavnostjo, da se dvigne splošna izobrazba. Delovanje zveze bo podpirala posebna organizacija nemških gospod.

Po tem govoru je bilo izvoljeno začasno vodstvo zveze. Prva glavna skupščina bo v Oseku. Tako se bodo Nemci organizirali na šolskem in gospodarskem polju, da se še bolj utrdijo v Hrvatski in Slavoniji.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tisk: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič).
Zalaga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorje«.

Malto prodaj.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglaševalcajli se račun za vsako besedo 3 vin. Najpripravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike. Koito je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na delu (in celo v mestu) aliha ne poma, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Učitelj v pokoju išče primerne službe. — Naslov povz upravnistvo. 330-1

Sprejme se krepak učenec za steklarsko obrt, učenec, ki se je učil že mizarstva ima prednost. F. Cvek, Kamnik (Kranjsko). 334-3

Trgovski pomočnik. špecerijske stroke, zmožen sloveskega in italijanske jezika, želi primerne službe v Gorici. Blagohotne ponudbe na naše upravnistvo. 335-8

Kemična tvornica Traiskirchen pri Dunaju
LIEBLEIN & Co

Cementna malta, beton, apnena malta napravi neprodorno za vodo samo

STEARIT (obl. zavarovano).

Najidealnejše sredstvo za osušenje vsih vrst in za zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto. Malte zmešana s Stearitom ima 10-100% večjo trdnost kakor druge primese. (Uradno preizkušeno). Edina prodaja in zastopstvo:

F. P. Vidic & Komp. — Ljubljana.

Julius Guttman & sin
tovarna sodov.

Grosskanizsa — Ogrsko

ponuja sode in čebre iz suhega slavonskega hrasta vsake velikosti.

Pošiljate se izorši takoj.
Cene zmerne. 293-1

Glavna zaloga
Palma podpetnikov

A. Drufovka
Gorica, Raštelj 3.
Zaloga usnja.

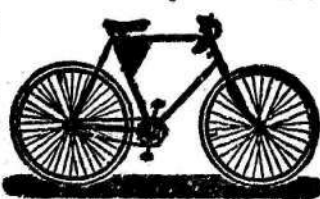

Steckenpferd
lilijno mlečnato milo

od tvrdke Bergmann & Co., Tetschen na Labi
ostane nedosegljivo prej in slej v svoji učinkovitosti proti pegam in je neizogibno potrebno za umno negovanje kože in lepote. To spričujejo priznala pisma, ki nam dohajajo vsak dan. Dobiva se po 80 vin. v lekarnah, mirodilnicah in trgovinah s parfumi. Ravno tako izkušena je lilijna krema »Manera«, ki ohrani damam čudovito nežne roke. Dobiva se v tubah po 70 vin. povsod.

Kupujte samo dvokolesa »Gerice« in »Alitena«, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke. Šivalni stroji Original Victoria so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako-trpežen. Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stelnem trgu št. 9. GORICA.

Razglas.

13. t. m. je začela poslovati tu novo ustanovljena podružnica Rostro-Ogrske banke v proem nadstropju hiše št. 11 v ulici Cudelli ter bo uradovala za enkrat do preklica od 9. ure zjutraj do pol dveh popoldne.

Trgovski posli podružnice obsegajo:

- Eskomptiranje primernih menic, efektov in kuponov,
- komisijski inkaso menic, efektov in kuponov,
- komisijsko preskrbovanje akceptov,
- giro promet,
- izpostavlja bančne nakaznice na oba glavna zavoda in na vse bančne podružnice,
- izposojuje na primerne vrednostne papirje,
- izplačevanje izplačljivih, toda ne čez eno leto zapadlih kuponov,
- oskrbuje v komisiji kupone za vrednostne papirje vseh vrst v kolikor se morejo ti kuponi dvigniti v kraju, kjer posluje kakšna banka,
- oskrbuje v komisiji sprejemanje in vplačevanje na efekte in kolekuje ali izmenjuje papirje, ki se konvertirajo,
- prodaja in kupuje v komisiji efekte in novce,
- prodaja in kupuje v komisiji zastavna pisma Avstro-Ogrske banke,
- kupuje menice in čeke za inozemstvo in prodaja čeke za inozemske trge,
- prevzema depozite v svrhu pošiljatve na glavni zavod na Dunaju ali v Pešti,
- kupuje tarifirane inozemske in trgovske zlatnike za fiksno ceno,
- promptno prodaja in kupuje zlatnike in nemške bankovce mark,
- izpostavlja carinske nakaznice na zlato,
- izmenjava bankovce in novce kronske veljave.

Natančnejša določila za trgovsko poslovanje z Avstro-Ogrsko banko se dobe pri podružnici na zahtevo in brezplačno.

GORICA, dne 11. oktobra 1913.

Avstro - Ogrska banka
podružnica v Gorici.

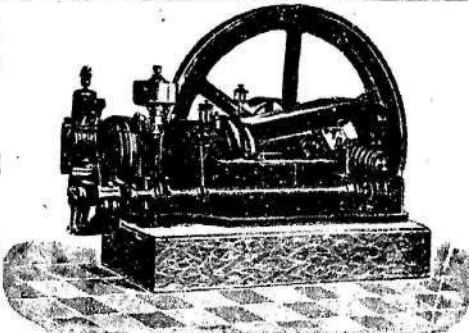
Emanuel & Oskar Kraus

TRST,

Via S. Nicolò št. 2

Tehnični biro

ureditev kompletnih industrijskih naprav vseh vrst in električne luči in moči.

Glavno zastopstvo draždanske tovarne motorjev na plin prej Moric Hille v Dresden. Najstarejša tovarna motorjev na nafto, sesalni plin, benzin, benzol in plin. Nad 10.000 motorjev v obratu. Izredna odlikovanja. Stroji za izdelovanje opeke, vseh vrst za ročni in parni obrat. Raznovrstni stroji za obdelovanje lesa od tvrdke Adolf Aldinger v Obertürkheim pri Stuttgartu. Universalni strugalni stroji okrogle žage, vrtniki in izjedači (Fräsmaschinen), razni brusilni stroji. Kompletna oprave za mizarne delavnice. Stroji za obdelovanje kovin, kovaške mize, vrtni stroji, izjedači itd.

Proračuni, ponudbe in tehnične informacije gratis in franko.

Gorica Iv. Felberbaum Gorica

Corso Jos. Verdi 11 — Via Caserma 15
nasproti izvoznemu trgu.

Velika izbèr izgotovljenih oblek

za moške in dečke

Površne suknje za moške od K 25.— naprej	Obleke za dečke od K 5-50 naprej
Obleke " " " 20.— " "	Hlače za moške " " 2.— " "
Štajerske jopice " " " 22.— " "	Nepremoč. pelerine za moške 15.— " "

Kakovost izvrstna, kroj eleganten.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst.) — Telefon št. 79.
Račun poštna hranilnica št. 837.315.

Na obnem zboru dne 27. aprila 1913. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 5%. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega.

Vlagatelj se na razpolago hišni hranilnici.

Z zvišanjem obresti hranilnih vlog v sled splošnega podražanja denarja, zvišati se se morajo sorazmerno tudi dosedanje 5%, oz. 6% obresti od posojil.

Glavni otezi se obrestujejo koncem leta 1912. s 6%

Stanje 31. dec. 1912: Zadržnikov 1822 z deleži v znesku 57.012 kron. — Hranilne vloge: 1.022.156 05. — Posojila: 898.203 — Rezervni sklad: 125.235 96 — Lastno premoženje: 888.926 76.